NATALIE CARTER
NICOLAS D'ESTIENNE D'ORVES

Ticho a zuřivost

Thriller

Ticho a zuřivost

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.xyz.cz
www.albatrosmedia.cz

x·y·z
NAKLADATELSTVÍ

Natalie Carterová, Nicolas d'Estienne d'Orves
Ticho a zuřivost – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2019

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA

Natalie Carterová
Nicolas d'Estienne d'Orves

TICHO A ZUŘIVOST

NATALIE CARTEROVÁ
NICOLAS D'ESTIENNE D'ORVES

Ticho a zuřivost

Pro tátu

Není snadné pochopit, kam nás hudba vede; jisté ovšem je, že zasahuje do hlubin, do nichž nedokáže proniknout ani šílenství.

(*O nevýhodách narození,* CIORAN, E., překlad Petr Christov)

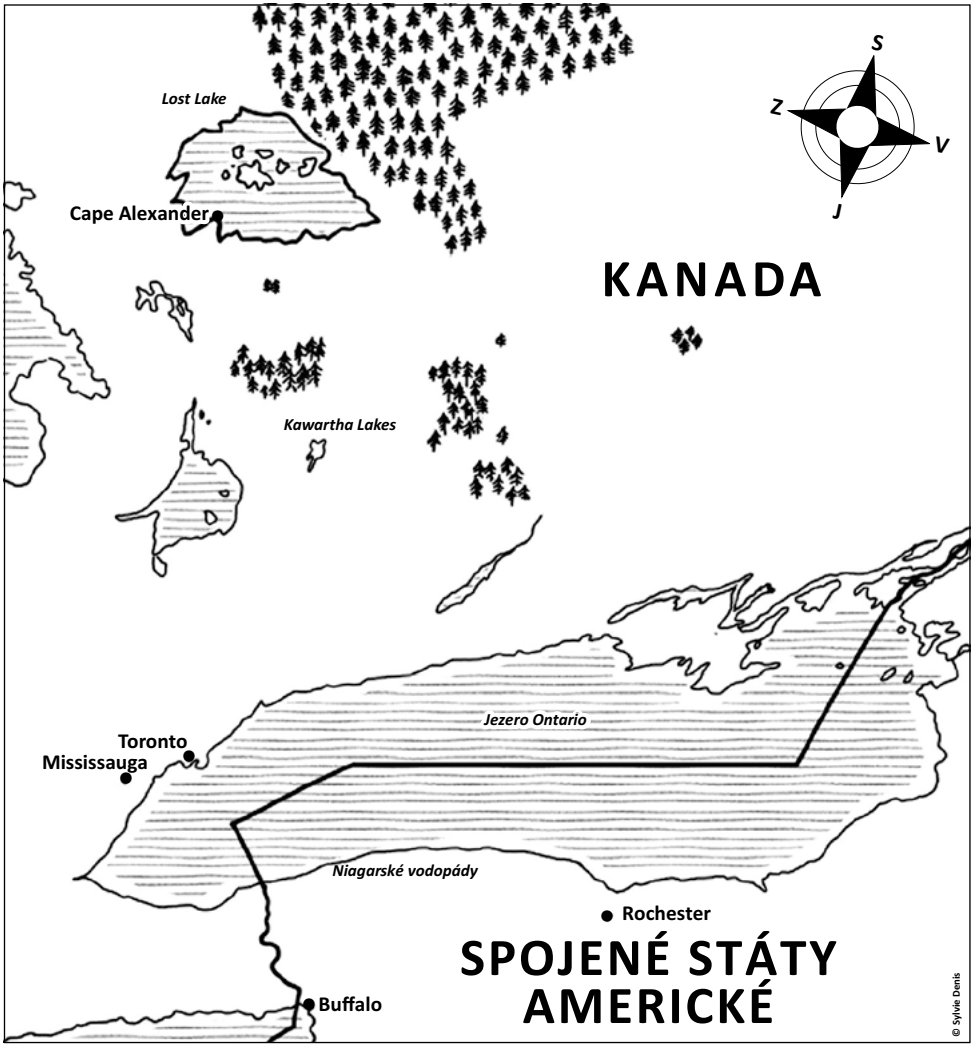
S
Z
V
J
Lost Lake
Cape Alexander
KANADA
Kawartha Lakes
Jezero Ontario
Toronto
Mississauga
Niagarské vodopády
Rochester
SPOJENÉ STÁTY AMERICKÉ
Buffalo
© Sylvie Denis

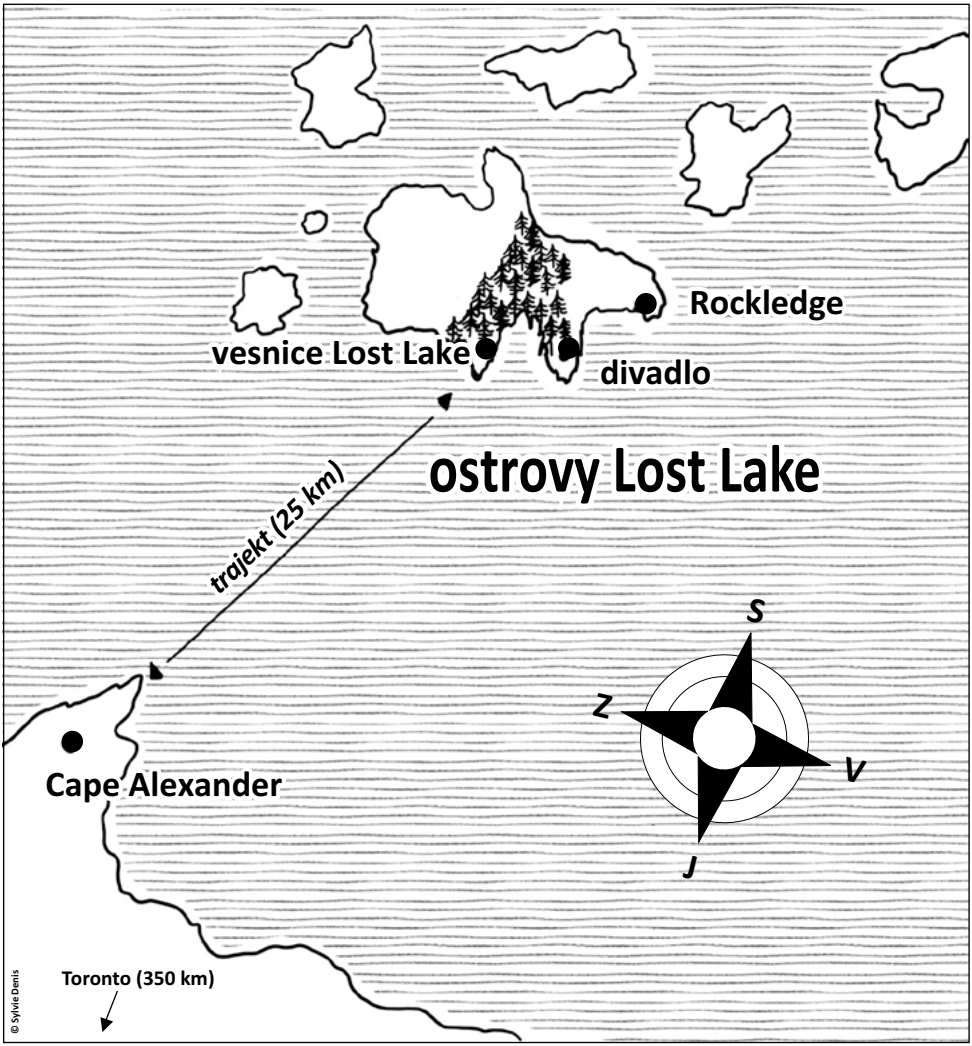
Rockledge
vesnice Lost Lake
divadlo
ostrovy Lost Lake
trajekt (25 km)
S
Z
V
J
Cape Alexander
Toronto (350 km)
© Sylvie Denis

PROLOG

Jak dlouho už jdou? Snad hodinu? Nikoho z nich ale ani nenapadne podívat se na hodinky, na to mají na sobě až příliš vrstev oblečení, rukavice, palčáky.

Nohy se jim boří po kotníky do bahna. Do tváří je šlehají větve. Kolena narážejí do kmenů a pařezů. Hustým mlázím fučí vítr, až starému Ronovi drkotají zuby.

„Bože, to je zima!“

„To byl tvůj nápad sem jít, Rone…“

„Copak bych sem moh nejít?“ zamručí stařík a zkusí si utáhnout pásek svého vaťáku. Je ale tak hubený, že ho má už na poslední dírce.

Ale hlavně je noc.

Jedna z těch slavných kanadských zimních nocí. Hluboká, neproniknutelná, drsná. Noc bez měsíce, bez hvězd, bez jedi-

ného náznaku, že by někdy vůbec mohlo znovu vyjít slunce. Chvíle, kdy stromy mají ostré drápy, kdy věci ožívají, kdy vám temnota fučí na záda jako průvan.

„Panebože, tady není vůbec nic vidět!“ zakleje chraplavý hlas.

„Pojďte za mnou,“ ozve se rázně Doug. „Jděte přesně tudy, kudy jdu já.“

Devět mužů se noří do tmy, kterou prosvěcují kužely světla jejich baterek.

„A víš aspoň, kam ta cesta vede?“ zeptá se Harry šeptem Douga, jako by se bál, aby ho nikdo neslyšel.

„Vždyť víš, že tady vlastně žádná nikdy nebyla… Jenom ta, co vede…“

„… k divadlu,“ doplní Josh, který se vynořil za nimi.

A přesně v tom okamžiku muž s ochraptěným hlasem namířil svou baterku před sebe.

„Good God!“

Před nimi stála obrovitá budova.

Noc její rozměry ještě zvětšovala: kyklopská skála, zřícenina katedrály. A někde vzadu útes, jehož existenci všichni tak nějak tuší. Jako by se podobal kráteru sopky. Zející prázdnota skoro až mystických rozměrů vytyčuje zakázané území.

Až sem se nikdo z nich zatím znovu neodvážil. Nikdo sem nevstoupil. Od chvíle, co se stalo to neštěstí.

Lovce najednou jako by přepadl strach. Jako by právě spáchali svatokrádež. Zašli příliš daleko, příliš brzy. Tohle v plánu neměli. Tohle místo už nikdy vidět nechtěli.

Ale už bylo pozdě.

Navzdory tmě se zdálo, že se jim bezzubá tvář divadla zvysoka vysmívá. A útes jako magnet přitahoval devět lidských stínů. Volání propasti, tak svůdné, tak lákavé.

„Good God!“ *zopakoval chraplák, který ztratil trochu ze své někdejší sebejistoty.*

Muž dokonce položil svou zbraň na zem a Doug zaregistroval podivný pohyb jeho pravé ruky.

„Ty ses… pokřižoval?“

„Ne, proč?“ odsekl přistižený. „Lítají tady nějaký komáři…“

Doug na něj více nenaléhal, ale všichni silně cítili, že na ně doléhá jakási posvátná hrůza.

Měli by jít ještě dál? Měli by vstoupit do divadla, nebo spíš počkat venku jako na hlídce?

Jejich strach se postupně začal vytrácet. Bylo to nepochybně jenom chvilkové ochromení, podobné, jaké pociťují skokani do vody před skokem z velké výšky.

Po chvíli se objevil temný stín. Vynořil se z divadla, třásl se, pak na chvíli znehybněl, a nakonec pokračoval v cestě podél útesu.

Dougovi, Harrymu, Ronovi, Joshovi i všem dalším bylo v tu chvíli všechno jasné: splynuli s nocí.

A pak všichni jako jeden muž vyrazili.

Toronto Star

27. července 2016

MAX KING: NÁVRAT ŽIVÉHO MRTVÉHO

Aminta Marxová,
zvláštní zpravodajka v Lost Lake (Ontario)

Pět dní před svým velice očekávaným návratem na scénu zůstává slavný pianista pro své obdivovatele stále zahalen rouškou tajemství.

O žádném jiném odchodu se toho nenapsalo více než o odchodu pianisty Maxe Kinga ze scény.

Strašlivá tragédie, která ho v létě 2005 odsoudila k mlčení, vyvolala mnoho dohadů, konspiračních teorií a domněnek.

Někteří tvrdili, že se zbláznil a je hospitalizovaný v psychiatrické léčebně v Coloradu.

Jiní ho prohlásili za mrtvého. Prý se oběsil na jevišti po svém posledním koncertě nebo snad byl zlynčován obyvateli onoho podivného ostrova, na němž několik let žil.

Jeden místní rybář dokonce vydal veřejné prohlášení, že by mu ochotně zpřelámal všechny prsty, aby už nikdy nemohl začít znovu

hrát, protože jeho geniální talent přinesl celému kraji naprostou pohromu.

Také se objevili jedinci, kteří se zapřísahali, že se s ním někdy během uplynulých jedenácti let setkali na tom či onom konci světa. Max King byl prý viděn ve Francii, v Austrálii, na Islandu, v Namibii, v Kazachstánu, a dokonce i v Grónsku! Všichni svědci jsou důvěryhodní, ale žádný z nich – *přirozeně* – nedokázal pořídit žádnou fotografii, a to ani mobilním telefonem. Jako by jim Max King vždy na poslední chvíli unikl…

Oznámení o jeho návratu na scénu proto přišlo jako blesk z čistého nebe.

Toto zmrtvýchvstání sice dementovalo všechny smyšlené domněnky, ale prozatím nenabídlo odpověď na žádnou z otázek, které si klademe již více než deset let.

„Max King potřeboval soukromí, aby mohl přemýšlet o své tvorbě," oznámil pouze jeho producent a blízký přítel Robin Berkeley s tím, že žádné další komentáře nebudou. Přesto však později tuto informaci doplnil: „Klavírní festival v Lost Lake vstane z popela. Bude zahájen 1. srpna recitálem Maxe Kinga, na kterém přednese *Goldbergovské variace*."

Vstupenky se na internetu vyprodaly do půl druhé minuty. Existuje už jen jediná možnost, jak se 1. srpna připojit k těm *happy few*: černý trh. Proslýchá se, že některé vstupenky se prodávají za stonásobek původní ceny! Zájemci vzali útokem také hotely v okolí: i miniaturní pokojíky se pronajímají za astronomické částky; televizní stanice z celého světa mají zájem o přímé vysílání; v okolí

Lost Lake se tísní jedna jachta vedle druhé; hovoří se dokonce o mobilním plovoucím heliportu ukotveném u břehu ostrova, jenž má „slavným osobnostem“ usnadnit návštěvu akce, která byla rychle označena za „koncert století“. Žádný jiný umělec hudebního světa, žádný jiný interpret „klasické hudby“ nedokázal doposud přitáhnout pozornost tak velkého množství lidí.

Na všechny události, které se na ostrově během posledních měsíců odehrály, přitom stále ovšem platí jakási zvláštní omerta. Dokonce sami místní obyvatelé odmítají o těchto událostech hovořit, jako by všechny svazoval „zákon mlčení“. Vystačí si s prostou větou: „Pan King se vrátil…“ A ukáží vám rukou na nově zrekonstruovanou budovu divadla.

S Maxem Kingem je to stále stejné. Pověst předchází člověka a senzace zakrývá umělce…

Bude se koncert opravdu konat, nebo je to jen poslední trik eskamotéra, který je už několik let na odchodu? U tak extravagantní osobnosti, jakou tento pianista je, se zdá být možné cokoli.

Jisté je pouze jedno: „Tajemství Maxe Kinga“ bude mít ještě minimálně o jednu kapitolu víc.

PRVNÍ ČÁST

SUSAN

Říjen 2015

Vyspal se dobře.

Vypadá odpočatě, tik v očích nemá, ruka se mu netřese, ani když si bere první namazaný toust. Nejprve mu ukousne všechny čtyři rohy a až pak se pustí do zbytku. Dobře se vyspal a má hlad. Zato mně strach svírá žaludek.

Hlavně nedat nic najevo.

Zůstat v klidu a pohodě.

Dýchej, Susan. Usmívej se, i když se na tebe nedívá. Mysli na něco hezkého. Tenhle muž má šestý smysl, rozumí emocím ostatních lidí, fyzicky je cítí. Říká tomu *empatie*. Proč ne? I když náš labrador Tim má taky empatii. A jeho matka Nell, která je slepá, hluchá a má vypelichané celé trsy chlupů, musí být v empatii světovou přebornicí. Když v sobě v tichosti dusím zlost na Douga, nemusím ani otevřít pusu a Tim už si

lehá k nohám svému milovanému páníčkovi, mému manželovi, a Nell, která mě nevidí ani neslyší, začne vrčet a cení zbytky svých zubů. Tedy těch pár zažloutlých pahýlků.

Nalila jsem mu první šálek čaje. Kývnutím hlavy poděkoval, ani se na mě nepodíval.

Každý doušek poválí v ústech, jako by ho kousal. Šálek vždy odloží přesně na totéž místo, odkud ho vzal.

4… 3… 2… 1.

Nalevo od talíře, ale zároveň ne příliš blízko skleničky jsem mu připravila průhlednou plastovou krabičku s léky. Jako obvykle si její obsah nejprve s opovržlivým výrazem prohlédl a pak tři prášky a dvě gelové kapsle spolkl a zapil pomerančovým džusem.

3… 2… 1.

Další toust se čtyřmi okousanými rohy. Pohled mu utíká oknem ven.

Nalévám mu druhý šálek čaje.

3… 2… 1.

„Dneska vám přišlo zase dobrých deset dopisů."

„Spalte je."

Jen tak pro pořádek si povzdechnu.

„Dobře víte, že to neudělám. Na ty, které se mi budou líbit, odpovím. Není slušné nechat takový hezký dopis od obdivovatele bez odpovědi."

„Slušné," zavrčí s douškem čaje v ústech. „Nemám žádný důvod se ke komukoli chovat ‚slušně'. To je jedna z obrovských výhod života, který žiju."

„Protože už jste se jednou sám slušně zachoval?"

Podíval se na mě, skutečně se na mě poprvé za celé dnešní ráno podíval a vzájemně jsme se na sebe usmáli.

„Někdy se mi to snad přihodit mohlo, ne?“

V kuchyni zazpívala kukačka v pendlovkách. Každou celou a také v půl se ozve charakteristické pípnutí a v půl deváté přijde na řadu *mockingbird*, drozdec vydává hodně zvláštní naříkavé zvuky.

Nepřestávám se usmívat, maskuji tím svou stoupající nevolnost.

Pečlivě složil papírový ubrousek, který za chvílí stejně hodím do koše, vstal, odsunul židli.

„Jdu, je čas.“

„Hezkou procházku.“

Řekla jsem to radostně, tónem, kterým Susan mluví u snídaně, povzbudivě a sladce jako *doughnut*.

Když odejde z místnosti, odhodím svůj *doughnutový* úsměv, sklidím ze stolu, poklidím v jídelně a počkám v obývacím pokoji, kde tu a tam setřu prach z věcí a nábytku.

On vyjde ven na *porch*, krytou verandu, která vede kolem dokola celého domu, zhluboka se nadechne ledového vzduchu a co možná nejpevněji si utáhne opasek zimního kabátu. Chvíli bez hnutí postojí a pak rázným krokem vyrazí, ramena má zdvižená, tělo předkloněné, ani se neohlédne.

Kdyby to udělal, zjistil by, že sleduju, jak odchází.

••• 1

Do Maxe se dala zima. Před očima mu tančily ledové krystalky, které mu zalétávaly do nosních dírek, do úst, pronikaly do ohřátých částí jeho těla. Kabát za to nemohl: zima je blízko. O jednu dírku si přitáhl kožený opasek, že se už skoro ani nemohl nadechnout, zůstal stát na verandě, jako by váhal, zda šlápnout botou do vlhké trávy.

Za zády cítil Susaninu přítomnost. Její oči, které ho sledují skrz prosklené dveře. Susan tady bude vždycky. Byla součástí Rockledge Lodge, podobně jako to staré houpací křeslo, které roky dřímá na verandě; podobně jako tyhle stěny z dřevěných kulatin, jako tahle velká okna, jako tahle střecha z asfaltových tašek; podobně jako to obrovské jezero skryté kdesi tam za mokřinami; podobně jako útes, který ostrovu vévodí, jako toto náhlé vzedmutí okolní rovinaté krajiny; podobně jako lesík

nízkých cedrů, který rámuje vstup do lesa. Stejně jako každé ráno, po celých těch deset let, půjde a hřbetem ruky se bude dotýkat jejich kmenů, vydá se po stezce, která ho zavede do lesa.

Susan bude bez ustání jelenicí leštit fotografie v obývacím pokoji (Vladimira Horowitze, Arthura Rubinsteina, Herberta von Karajana, Glenna Goulda…) a přitom bude sledovat každý jeho pohyb, připravená vyrazit ven.

Max podzim miloval. Onu sofistikovanou proměnu, při níž se zelená mění v červenou. Celý kraj se odívá do kardinálské červeně. Šťastlivci, jimž by se podařilo přeletět nad Lost Lake letadlem, by spatřili granátovou explozi doplněnou temnou modří vod, jako by to byla nějaká abstraktní malba. Přitom není nic konkrétnějšího než tahle organická příroda, jejíž vůně i počátkem října plnila plíce Maxe Kinga.

Když dorazil k nízkým cedrům, naposledy se ohlédl k domu. Po čerstvě oholené tváři mu přeběhl úsměv: hezký, růžolící blonďatý ovál Susanina obličeje zmizel v příšeří obývacího pokoje.

A Max se vydal hlouběji do lesa.

•••

Okolí kolem Rockledge nabízelo bezpočet tras, ale jeho nikdy nenapadlo, že by se mohl vydat jinou cestou. Za celých deset let se jeho „*track*“ (jak tomu říkal) nikdy nezměnil: sedmikilometrový okruh začínal u domu, vedl podél břehu k lesu, dále

stoupal nahoru po kamenném svahu až na vrchol útesu a zase zpátky dolů k domu po jižním úbočí ostrova, které se tyčilo nad vesnicí. Ale kulminačním bodem celé trasy bylo divadlo…

Max by ho mohl obejít, zařídit to tak, aby se mu vyhnul, vzít to přes jeskyni nebo jít třeba kolem té staré rybářské chatky, kde se chytali pstruzi a kterou tam na kraji vody kdosi postavil dávno předtím, než se tady on usadil, ale jeho trasa se neměnila. Zastavit se na chvíli u zchátralého divadla bylo stejně důležité jako správně uvařená vajíčka, jako správně složené povlečení nebo správná vůně pracího prášku. Patřilo to k jeho cestě; k jeho „křížové cestě“, jak říkával Robin Berkeley, aniž by se mu ovšem podařilo na Maxově tváři vyloudit úsměv, neboť Max King se už dlouhou dobu nesmál. Afektované vtípky jeho producenta by ho mohly rozčilovat, ale byly mu ukradené. Robin navíc za všech okolností stál při něm, dávno už pochopil, že Max se nezmění. Roky ubíhaly, ale jeho zranění zůstala netknutá. Minulost ulpívala na této krajině, kde ostrovy souzněly v harmonii s vodou a oblohou.

„Ach, ta harmonie…“ zasnil se Max, když zahlédl střechu divadla, která vyčnívala nad vrcholky stromů na protilehlém kopci. Původně chtěl mít budovu zeleno-hnědou, aby při pohledu od vody zůstala neviditelná.

„Musí respektovat barvy ostrova,“ oznámil svým architektům a stavebním inženýrům a ukázal jim model, který jako vzorný žáček sám vyrobil v podkroví Rockledge za pomoci lepenky, lepidla a pastelek. Stavaři byli jeho zručností ohromeni. Na to, že neměl žádné znalosti konstrukčních zákonitostí, pro-

kázal Max King, že je obdařen naprosto mimořádnými schopnostmi intuice.

„Vždyť jsem toho zas tak moc neudělal," omlouval se. „Když hraju na koncertě, také vlastně stavím dům…"

Slovní hrátky o ničem, jaké často servíroval novinářům, když s ním přišli udělat rozhovor. Max King byl odjakživa mistrem jízlivých poznámek a nesmyslných průpovídek. V první řadě o tomhle: Lost Lake…

„Narcistická šílenost," konstatovala naštvaně jistá novinářka, kterou excentrické chování Maxe Kinga nechávalo ledově klidnou.

„Pianista? Ne, megaloman! Kam se poděla pokora skutečného umělce? Proč investovat tolik prostředků do vystoupení a show? Lost Lake je důkazem, že King překročil hranici, za níž už není návratu, že svůj talent směnil za touhu po senzaci a že pod pozlátkem byznysu a opěvování sebe sama skrývá své slabosti…"

Max tomu nechával volný průběh. Vždycky se našla nějaká kritika, která ho okamžitě rozcupovala, kterou rozčiloval jeho nadhled, úspěchy, eklektismus. Hudební svět byl k politování konformní a on se vždy snažil jeho hranice prolamovat. Pouhé vypuštění informace o projektu Lost Lake stačilo, aby mnozí začali skřípat zuby, když viděli, že úspěch se dostavil takřka okamžitě; někteří lidé si dokonce zarezervovali vstupenky ještě dříve, než budova divadla vůbec začala vyrůstat ze země. Už dva roky předem, v době, kdy na vrcholu útesu rostl pouze hustý lesík, se vášniví milovníci hudby z New Yorku, Bombaje, Melbourne, Ósaky, Ria, Bukurešti, Říma, Paříže či Osla

hrdě chlubili vstupenkami na zahajovací koncert Klavírního festivalu v Lost Lake, za něž dali celé jmění.

Kritiky to nemohlo nechat chladnými…

„Další festival pro snoby! Zábava pro bohaté!“

Dokonce i Robin Berkeley se ošíval:

„Maxi, nemůžeš po nich chtít takové peníze…“

„A z čeho mám podle tebe tu stavbu financovat? Všechny svoje vlastní finance jsem už nasypal do nákupu ostrova, rekonstrukce Rockledge, oprav domů ve vesnici, projektů na hotely pro návštěvníky…“

„Ti, co tě kritizují, mají pravdu,“ konstatoval nakonec Berkeley s trochu znepokojeným, ale také trochu obdivným úsměvem: „Jsi blázen, Maxi!“

Bláznivost se zjevně vyplácí, neboť festival dobyl halasného vítězství. Žádná série koncertů klasické hudby nikdy nedokázala přitáhnout tolik zvědavců. Přijely televizní štáby z celého světa, aby přinesly zprávy o zahajovacím dni této kulturní události; někteří si dokonce neváhali pronajmout hausbóty, protože takové množství lidí nebyla vesnice schopna pojmout. Max si mohl vychutnat slavné vítězství! A pochybovačům rozdával blahosklonné, tak trochu dětinské úsměvy umělce, který umí prožít svůj sen.

„No, sen…“ zasnil se Max, když dorazil na kraj útesu.

Bože, ten pohled je nádherný! Děsivě a svůdně zároveň se útes vrhal dolů do temnoty. Tohle místo bylo unikátní geologickou zvláštností celého kraje. Podobalo se skandinávskému pobřeží, celou jednu stranu ostrova tvořila kolmá skalní stěna

jako hradba tyčící se z vln. Byla vidět na kilometry daleko. Všichni mu rozmlouvali, aby nestavěl divadlo na tak nebezpečném místě, ale i to nakonec přispělo k tajemnému kouzlu Lost Lake: místu, kde i hudba musí balancovat nad propastí.

Podle starých indiánských legend se zde nacházelo obětní místo, kde se konaly rituální vraždy. Odsouzenec musel vystoupat na vrchol útesu a vrhnout se do prázdna. Pokud byl nevinný, Velký duch ho proměnil v jestřába nebo sokola.

Ale pokud se provinil…

To bylo ostatně také tím hlavním důvodem, proč místo zůstávalo prokleté: v jeho bahnitých základech tlely lidské ostatky a kosti pocházející ještě z dob, kdy byla celá oblast obývána národy, jejichž existenci vygumovala civilizace, elektřina a rychlost…

První roky se Max snažil dozvědět co možná nejvíc o těchto „*first people*“, o těchto „*natives*“, kteří jezeru obětovali svou duši: „Lost Lake“ je prostým anglickým překladem jména „Gananitu“, jež v jednom ze starých algonkinských jazyků znamená „ztracené jezero“. Poslední indiáni, kteří v oblasti přežívají, dnes už bydlí na pobřeží, deset kilometrů od města Cape Alexander. Vedou tam nevzhledné kasino, v němž místní opilci rozfofrují celou penzi.

S vykácenými stromy vypadalo místo jako hora s dřevěným zubem. Tím zubem bylo divadlo. Jako malého kluka fascinovaly Maxe fotografie švýcarského Matterhornu. Když jej pak jednou na vlastní oči mohl spatřit při koncertu v Zermattu, zapřísahal se, že jednoho dne bude mít svůj vlastní Matterhorn.

Někde, kdekoli. Kopec v Lost Lake v sobě neměl nic alpského, ale vřetenovitá konstrukce divadla připomínala slavný tesák alpského velikána.

„Aspoň na chvíli," řekl si sám pro sebe pianista, když procházel pod rámem, v němž už dávno nebyly žádné dveře. Proděravělým stropem na něho pršela nebeská modř. Když svítilo slunce, mohl mít člověk dojem, že se stává přímým svědkem zásahů Boží moci ze slavných gotických obrazů: v paprscích světla tančí prach a hmyz a slunce rozpaluje starou zdevastovanou podlahu a plesnivějící kůži sedadel.

Čerstvý odér prvních dní byl dávno ten tam! Navzdory tomu, že tu byl cítit mech, břečťan a lišejníky, které za ty roky obsadily sál, vybavovaly se Maxovi nejjemnější nuance někdejších vůní.

Nepřál si snad King, aby divadlo splynulo s přírodou? Aby se začlenilo do lesa a mezi stromy? Stalo se! O pouhých deset let později nebyl jeho *Festspielhaus* ničím jiným než jen náhodnou anomálií uprostřed lesa. Jeviště bylo porostlé mechem, keře si prorazily cestu podlahou a derou se k nebi, sloupy a lóže pokrylo listí, některé řady sedadel dokonce pohltilo úplně celé, utvořilo vzdouvající se zelenou hladinu, která se rozvlnila pokaždé, když zafoukal vítr a pronikl dovnitř okny beze skel či děravým stropem. Zbývalo už jenom počkat, až vítr jednoho dne nahlodá útes a divadlo zmizí v hlubinách.

Jako každé ráno se i dnes Max usadil na „své" místo: sedadlo přímo uprostřed první řady prvního balkónu patřilo Fioně, když sedávala v sále při koncertech svého manžela. Max tehdy

v hledišti nikdy neseděl. Buď byl na jevišti, nebo zůstával v zákulisí, kde povzbuzoval své přátele pianisty, kteří si k němu jezdili vyzkoušet akustiku, o níž se tvrdilo, že je dokonalá. A taky že byla! I ti největší odborníci to chtě nechtě museli uznat. Ale copak neudělal Wagner v Bayreuthu to samé? No ano, ale Wagner byl génius a jeho kult trvá i půl druhého století po jeho smrti. Zatímco Max King…

Skvrny na obkladech stěn, zčernalé zdi a ohořelé trámy, jejichž zkázu dokonala následná zima, takhle teď vypadala jeho katedrála. Katedrála mlčenlivá a egoistická.

„Taková škoda," povzdechl si a smutně se pousmál.

Čas od času ho pod krkem chytila ironie jeho života, ale vždy ho znuděně pustila.

Dnes ráno to ovšem nebylo na pořadu dne. Kdyby se mu pohnul byť jen vlas na hlavě, vyplašil by je.

Bylo jich šest.

Vešly dovnitř bočními dveřmi, vetřely se do sálu a držely se u sebe, očichávaly sedadla, podlahu, hledaly ten nejšťavnatější mech. Co chvíli napřímily krky a špicovaly uši za každým sebemenším zvukem. Když se ve výšce stropu objevil zbloudilý racek, málem utekly. Křik onoho ptačího jedince jim připadal zjevně příliš potupný. Ale jakmile vzlétl k obloze a zmizel mezi mraky, přišly divadelnímu sálu opět na chuť. Jeden koloušek vylezl za matkou téměř až na jeviště, těch pár schůdků zdolal s ladností tanečníka.

Tolik najednou jich Max ještě nikdy neviděl. Stávalo se, že se nějaký ten párek odvážil do divadla vstoupit za denního světla, ale málokdy se pustil dál než do foyer. Teď už jich ne-

bylo jenom šest, přímo před očima se mu páslo dvanáct laní, druhá polovina dorazila, jako by ji přilákala nabídka výhodné pastvy.

Tahle podívaná mu málem vehnala slzy do očí. Málokdy zakusil tak silný pocit dokonalosti. Nejhlubší rozkoše se mu vždy pojily s uměleckými zážitky, třeba když objevil některé Mozartovy sonáty nebo adagio z Ravelova *Klavírního koncertu G-dur*. V každém detailu se ukrývala logika, která dávala všemu na světě smysl. Začínal si dokonce myslet, že všechno – že objevil Lost Lake, že se tady rozhodl usadit a založit festival, pak to neštěstí a odloučení od zbytku světa – se mělo završit právě tímto výjevem, tajným vyvrcholením naprosté dokonalosti.

Vstal.

Jedna z laní ho pozorovala, ale nepovažovala za nutné dát se na útěk.

Neuvěřitelné!

Ani když o pár kroků ustoupil směrem k úzkému schodišti, které vedlo dolů do přízemí, se laně téměř nepohnuly.

A když se Max zastavil na kraji parteru jen pár metrů od stáda, žádná se nehnula. Jenom si ho měřily pohledem a znovu se daly do pátrání po co nejchutnější trávě.

Jedna z nich se dokonce začala k Maxovi pomalu přibližovat. V jejím pohledu bylo cosi podivného, skoro lidského. Maxovi se dokonce zdálo, že se usmála.

Když byla na metr od něho, King ucítil, jak z jejího teplého těla sálá těžká zvířecí vůně.

Bezděčně k ní natáhl ruku.

Tento pohyb už byl ale příliš.

Nestihl pořádně ani zaregistrovat jejich pohyby a byly pryč. Jen zvuk jejich kopyt ještě dlouho dozníval zříceninami divadla.

SUSAN

„Viděl jsem laně."

Přikývla jsem a mlčela. Procházka mu dodala barvu do tváří a v očích měl takové ty svoje „záblesky". Ty, na které se těším, a zároveň se jich bojím. Jako by mu kdesi uvnitř svítilo světlo. Zář temnoty.

Když jsem zkusila o téhle záři temnoty mluvit s Dougem, jenom si povzdechl a povídá: „Buď něco září, nebo je tma, Sue," a zavedl hovor jinam. A Tim si přišel lehnout páníčkovi k nohám, kdyby náhodou.

Venku se začínalo měnit světlo. Oheň praskal, kamna hučela.

Max pověsil svůj kabát na věšák a zkontroloval, jestli visí symetricky s ostatními kabáty.

„Jste nějaká nervózní, Susan. Už od rána jste nějaká nervózní."

Ta zatracená empatie.

Klečela jsem u kamen a naprosto zbytečně štrachala poleny, abych se mu nemusela podívat do očí, abych neviděla ty „záblesky".

Snad už od narození chodím do mokřin Flynn Bay na severní straně Lost Lake lovit *minnows* (takové ty stříbrné střevličky, které rybáři používají jako návnadu na štiky). Vezmu si na sebe vysoké gumáky a procházím se síťkou v mělké vodě mezi rákosím. Nohy v těžkých botách se mi boří do tmavého bahna, ve kterém bují tajný život. Baví mě chodit do tichých mokřin na *minnows* a ze všeho nejraději mám takový ten neurčitý pocit strachu, který na mě vždycky přijde, mám to tak snad už od narození. Dougovi jsem to nikdy neřekla, neřekla jsem mu, že se bojím, že mě bahno mokřadu pohltí a já v něm zmizím navěky. Že se setkám s tajemnými bytostmi, které v bahně žijí. Že se stanu jednou z nich.

Kdybych Dougovi o něčem takovém pověděla, odpověděl by mi, že mi určitě brzo taky šibne jako „jemu". Ne, vlastně by řekl: „Sue, ten chlap tě přivede k šílenství."

Ale to s tím nemá nic společného.

„Susan? Proč jste nervózní?" zeptá se Max, vyvedený z míry mým mlčením.

Nesnáší, když jsem nečitelná.

Zvedla jsem hlavu a zamířila pohled přímo do hlubin záře temnoty.

Hlavně se neutopit.

„Nedívejte se na mě takhle!“ vykoktala jsem.

„To vy mě pozorujete, Susan,“ pronesl něžně.

Napřáhl ruku k teplým kamnům, protáhl si své dlouhé kostnaté prsty a dodal: „Myslím, že to můžu zkusit.“

2 •••

Max tomuhle místu začal říkat „můj hřbitov“, protože tam ležely všechny jeho partitury. Prsty mu běhají po poličkách knihovny. Poklepává na hřbety červených kožených vazeb s iniciálami „M. K.“. Kdo se dnes stane tím vyvoleným? Každý z těchto pokusů byl skokem do propasti, do níž se v bolestech vrhal.

Ale zrovna dneska měl dojem, že…

Laně, slunce, čerstvý podzimní vzduch, to byla spousta indicií. A Max si už dlouho netroufl…

„Pokoušet ďábla?“ řekl si ve chvíli, kdy se jeho ukazováček zastavil na jednom hřbetu, na té nejvyšší poličce.

Partitura se otevřela skoro sama od sebe. S naprostou samozřejmostí se na něho usmála pátá *Francouzská suita*. Publi-

kum po něm sice pravidelně chtělo velká romantická díla devatenáctého století, ale Max King měl výjimečnou slabost pro Johanna Sebastiana Bacha, jehož rigidnost v něm vzbuzovala ty nejšílenější představy. Šel na to opačně než Glenn Gould (který ho štve); King se nikdy nesnažil si skladby přizpůsobit, aby narcistně opěvoval sám sebe. Naopak se snažil prozkoumat jejich nejhlubší pravdivost, jako se vymývají oblázky, aby z nich člověk získal zlato. Pod jeho prsty získával Bach takový jas, takovou lehkost, jaké žádný pianista nebyl schopen dosáhnout. To už nebyly Bachovy skladby, to byl Bach sám. Přímé napojení na jeho hudbu, na její nejtělesnější podstatu, která proniká napříč časem a skladba se stává natolik moderní, že se vymyká zavedeným cestám. Před jeho radikálními interpretacemi – které ovšem nepostrádaly cit a něhu – museli kritici vždy složit zbraně. Max znal tajemství, měl dar. Uměl odhalit to, co se ostatní mohli nanejvýš pokoušet hledat. On po ničem nepátral, on věděl. Před zraky publika, které přicházelo rozjímat, poodhalil, byť třeba jenom na chvíli, závoj bohyně Eset a ukázal její božskou tvář.

„Tak ty mi budeš vyprávět něco o bohyni…“ zabručel vztekle a posadil se na jednomístné křesílko na kolečkách.

Dlouhých pět minut mu oči kroužily kolem listu, vyhýbaly se notovým osnovám, utíkaly před notami. Byly tam takty, které se mu neodolatelně vysmívaly.

Neměl by partituru zavřít a utéct z pokoje někam pryč? Anebo je dnešek skutečně jiný?

Roztřásly se mu ruce. Páteří mu prolétlo chvění, jako by mu někdo přiložil ostří meče na zátylek.

Ale navzdory všemu cítil, že se mu snadněji dýchá.

Knihovnou se nečekaně rozezněla melodie; zdálo se mu, že už ji dávno zná. Živá, hravá, nemilosrdně krásná melodie.

V té chvíli pochopil: noty se roztančily.

Aniž by věděl jak, ponořil se do partitury.

Naposledy potřeboval celou hodinu, než se odvážil do not začíst. Dnes k přechodu došlo bez varování. Bylo to znepokojivě přirozené.

Pátá *Francouzská suita* byla tady a zabírala celý prostor. Kolovala mu v žilách, obtékala mu celé tělo.

Max ale rozhodně nemohl začít zkoumat, co se stalo, pokud chtěl pod vlivem hypnózy setrvat i nadále. Hudba se ho zmocňovala, držela ho u stolu, znásilňovala jeho mysl, aby se mohla ještě lépe rozvinout.

Hlasu, který si v jeho hlavě prozpěvoval, trvalo poměrně dlouho, než ho Max začal považovat za skutečný. A přitom to byl sám Max, kdo čistým hlasem ony tóny zpíval, znělo to jako nějaká dětská říkanka:

„Pa-papapapa-papa-papapa…“

Měl dojem, že se rozdvojil, jako by byl posluchačem na svém vlastním koncertě. Pocit vítězství mu vehnal ruměnec do tváří, ale všechno bylo zatím ještě na vodě…

„Maxi? Všechno v pořádku?“

Když Susan zaslechla prozpěvování, zamířila ke knihovně. Max byl příliš pohroužený do hudby, než aby vycítil její ucho přilepené na dveřích.

Max si zpívá? Hudba ho neodpuzuje? Už jen při téhle myšlence se Susan draly slzy do očí.

Možná by se tedy už brzo mohl vrátit do kesonu?

Ale s kesonem to bude ještě na dlouho…

Číst si v partituře, ochočit si noty nanečisto, vystačit si s němým zpěvem, s tichou hudbou: to byl zatím první krok. Čelit skutečnému zvuku hudby je ovšem o poznání nebezpečnější etapa! Už to bude deset let, co jeho Yamaha spí uprostřed té neposkvrněné místnosti, v níž Susan každý týden s oddaností řeholnice leští stěny.

A pokud byla knihovna hřbitovem Maxe Kinga, keson byl jeho peklem. Tuto místnost o výměře třiceti metrů čtverečních spojovala s Rockledge dřevěná chodbička. Do místnosti se vstupovalo dveřmi s tónovaným zrcadlem, obrovské stěny byly úplně celé prosklené a skla se zatmívala podle intenzity světla. Také strop byl skleněný; interpret tak měl dojem, jako by hrál ve stavu beztíže, kdesi na půli cesty mezi jezerem a lesem.

Ale nejzvláštnější na tom všem bylo to ticho. Příroda oněměla. Ani závan větru, ani šplouchnutí vln, ani zašumění lesa, ani zvuky z Rockledge na druhé straně tónovaných dveří. Tak si Max King svůj keson vymyslel: polykarbonová konstrukce a systém podlahového větrání s mřížkami v zemi. Venku mohla v zapadajícím slunci klidně vybuchnout bomba, ale hudebníka by nevyrušila o nic víc než poletující můra. Silné zdi a pevné základy dělaly z místnosti protiatomový úkryt a kobku.

„Nezavírejte se vevnitř, když bude vypnuté větrání," varoval ho architekt, specialista na tento typ konstrukcí, když jed-

nou přišel na stavbu této výjimečné místnosti dohlédnout. „Do deseti minut byste se udusil…“

Maxe Kinga tahle myšlenka nadchla.

„Báječné!“ zaradoval se. „Hudbu totiž vnímám úplně stejně: jako udušení krásou, zalknutí smyslem.“

SUSAN

Ten zatracený keson jsem odjakživa nenáviděla. Ani po všech těch letech jsem si nedokázala zvyknout na to dusně husté ticho, které uvnitř panuje.

Kdybych tam byla zavřená, připadala bych si jako blázen!

Nastříkala jsem čisticí prostředek na první z velkých oken, na to směrem k jezeru, a mocnými rozmáchlými pohyby jsem roztírala tekutinu fialovou houbičkou, rty jsem pevně tiskla k sobě a v nohách jsem cítila nutkavou potřebu utéct do knihovny.

Zaútočila jsem na další prosklenou stěnu, na tu k lesu.

Ze všech sil jsem se snažila na nic nemyslet, a hlavně nemyslet na něj, jak tam sám bojuje s tou svou hudbou, jak tam sám trpí a já jsem tady, bezmocná, dobrá leda tak na leštění, na leštění skleněných stěn.

Leštit, leštit a přitom co možná nejméně dýchat; já vím, že to je pitomost, ale nemůžu se ubránit dojmu, že s každým nádechem nasávám i pořádný doušek toho ticha, jako by to byl hustý lepkavý sirup, který se mi dostane do plic a zadusí mě.

Když mě Fiona na tohle místo poprvé přivedla, rozplývala jsem se zdvořile nad úchvatným, kouzelným, neuvěřitelným výhledem. *Wow!* Ale v hlase jsem měla strach a v dechu taky, nejspíš jsem taky zbledla v obličeji, protože Fiona svraštila své krásné obočí a zeptala se mě, jestli trpím klaustrofobií.

Bez váhání jsem odpověděla, ale ne, vůbec ne, a učinila žalostný pokus o zářivý úsměv. Neodvážila jsem se přiznat, že nevím, co to znamená, jen mě popadla panika při pomyšlení, že by se to, co slovo „klaustrofobie" znamená, mohlo stát překážkou na mé cestě ke Kingovým.

Fionino obočí se vrátilo do svého obvyklého dokonalého tvaru na svém obvyklém místě nad očima, usmála se a vzala mě za ruku: „Pojďte, Sue, ukážu vám zbytek domu."

Sáhla jsem si na svůj křížek, který nosím od křtu, a mlčky tak poděkovala Bohu. V té době jsme spolu mluvili často, Bůh a já.

Od toho neštěstí chodíme s Dougem každou neděli na mši, na podzimní barbecue u pastorovy ženy Joan samozřejmě vždycky napeču rebarborové koláčky, ale o květinovou výzdobu v kostele se už nestarám. A do sboru v nedělní škole za mě nastoupila Millie.

Po tom neštěstí jsem odložila svůj památeční křestní křížek, položila ho na noční stolek a od té chvíle jsem ho už nikdy neviděla.

Joan nedokázala moje rozhodnutí zůstat u Maxe a dál pro něj pracovat strávit; řekla to Beth, která to vyprávěla Aleatě, která si to nedokázala odpustit a několikrát mi zopakovala, že jí to přijde „podezřelé“. A já moc dobře vím, co myslela tím „podezřelé“.

Joan není ani náhodou dobrý člověk, i když je sama přesvědčená o opaku. Nic jí nedělá větší radost než podezírat ostatní z toho nejhoršího a spravedlivě se nad tím rozhořčovat. Ve vší počestnosti, jak jinak.

Milosrdný Bůh jí možná odpustí, ale já jí nikdy neodpustím, co udělala mýmu malýmu Lukovi.

Jiný život. Krásný sen. Všechno zmizelo jako pára nad hrncem.

Kdyby mohl Max zase být takový, jakého jsem ho poznala před patnácti lety, když se moji rodiče přestěhovali z pobřeží jezera na ostrov Lost Lake a nechali se zaměstnat tím zvláštním a neskutečně bohatým mladým mužem, hlavou ideální rodiny, který jim nabídl dům a roční plat jenom za to, že budou pracovat na festivalu, který trval pouhé dva týdny v červenci!

Kdyby to jenom šlo.

Ale pak mi najednou na ramena dosedla nejistota jako nějaký hodně těžký kabát. Houbička mi vypadla z ruky.

3 •••

Max King tomu stěží dokázal uvěřit. Ne, nesnažil se tomu přijít na kloub. Na prvním místě musela zůstat hudba. V hlavě se mu roztančily noty, zaplétaly se, snoubily a rozcházely v dokonalé soudržnosti. Přešel teď k šesté *Francouzské suitě*, která se v něm bez jediného zaškobrtnutí rozehrála tak, jak si to už spoustu let nedokázal ani představit.

Že by už dozrál?

Ale k čemu vlastně? K životu po životě, který si tu vybudoval? Měl zde klid pro duši i smysly, daleko od světa a od lidí.

Ne, Maxi! Nech hudbu, ať tě vede, to ti vždycky šlo, od chvíle, kdy jsi jí začal naslouchat. To je to slovo: *naslouchat*. Pouhých pár písmen, která se stala klíčem k hutné paralelní realitě, jež byla silnější než ta všední, k té, v níž existoval život výhradně v harmonii a logice tónů.

„Papapa-papapa-pa-pa-pa-papapapa…“

Suita se rozevírala, plula, tančila, utíkala.

V hlavě Maxe Kinga zněly tisíce nástrojů. Už to nebyl pouze osamocený klavír, ale celý orchestr, větší než obvykle, značně atypický, jiný, než bývá symfonické těleso. Ozývaly se nové tóny, výkřiky, povykování, troubení zvířat, řev divokých šelem, sbory ptáků, dunění hromů, hučení vodopádů. Na bezhlasném koncertě se setkávalo vše, čemu lze v přírodě říkat „zvuk“, a to vše se rodilo z jedné jediné otevřené knihy v místnosti, do níž neměl právo proniknout jediný hluk.

Ačkoli, byla tam ta křída.

Jediné, sotva slyšitelné zaskřípání. A pak přejede nehet po školní tabuli, zuby zaskřípají strachem, celým tělem projede mrazení.

Ne, teď ne, dneska ne!

Běda, byl to až moc krásný sen.

Další, ještě ostřejší skřípot křídy. Max rukama svírá partituru čím dál pevněji, brání se přicházejícím vlnám.

Ale vítr je příliš silný, vlny moc ostré.

Skřípot se mění v řev, v ultrazvuk, který ničí vše, co mu přijde do cesty: hudbu, harmonii, čistotu.

Do spánku mu teď buší vrtačka. Cítí, jak se mu do lebky zvolna noří vrták, proniká kostí, dostává se k měkkým tkáním, svalům, do mozku.

V hlavě mu exploduje migréna. Hluky do sebe vzájemně narážejí. Místnost se houpá. Poličky se prohýbají a stejně jako notové osnovy mu tají před očima.

To přece musí brzo přejít…

Na řadě je ale elektrický výboj, ochromuje celé tělo, od kotníků k hlavě.

Max King byl zasažen bleskem hudby.

Když si pianista uvědomil, že nemůže dýchat, že mu *Francouzská suita* sedí na plicích a že se do deseti minut udusí, osvítí ho záblesk jasnozřivosti.

Dveře. Má je na dosah. Stačí, aby natáhl ruku.

Ale ten pohyb je tak těžký, strašlivě bolí.

Ruka se opírá o zápěstí. Zvedá se nahoru ke dveřím, tělo táhne za sebou, táhne ho po podlaze jako mrtvolu.

Vzduch z obývacího pokoje ho mrazí. Dychtí po teple.

Vodu, potřebuje vodu.

Hned!

SUSAN

Přes sklo jsem z domu viděla, jak prchá. Čekala jsem to, ale přesto se mi z toho důvěrně známého výjevu sevřelo srdce, až mi to vehnalo do očí slzy.

Pozorovala jsem ho, jak tím svým těkavým, groteskně vykloubeným krokem peláší k molu, jako by se, chudák, snažil sám sobě utéct a zbavit se přitom rukou a nohou.

Vypadalo to na silný záchvat.

•••

Když jsem viděla, jak tam stojí do půl těla nahý, jednou rukou si nemotorně přidržuje ručník a ve druhé křečovitě mačká prostěradlo, seběhla jsem dolů; do tváří mě šlehal pichlavý chlad.

Stál na samém okraji přístaviště, strhával ze sebe vše, co měl na sobě, byl zpocený, celý se třásl, ve tváři se mu zračil strach a utrpení.

Neohrabaně slézal po malém železném žebříku připevněném k plovoucímu molu, nohy mu uklouzly po schodech obalených lepkavými zelenými řasami. Byl úplně nahý, ale moje oči neuhnuly. Ten, kdo lezl do jezera, nebyl dospělý muž, ale vyděšené dítě, které se snaží utopit své trápení.

A riskuje při tom život.

Starám se o dítě. A mužské sebevědomí.

Tentokrát ho ale zradím, nedává mi jinou šanci.

Nechci vidět, jak umírá.

Při kontaktu s ledovou vodou ze sebe vydá tlumené zamručení, ale jeho rysy se velice rychle uvolní, bolest zeslábne a ten šílený řev, který slyší jen on sám, se vzdálí. Utichne.

„Máte úplně modré rty, musíte hned z vody."

Společně jsme se volným krokem bez jediného slova vrátili do domu; třásl se tak silně, že mu ručník i prostěradlo sklouzly na zem a já mu je cestou zpátky musela několikrát přehazovat přes ramena.

Nemá rád, když se ho někdo dotýká.

Luke jako kluk doteky miloval, byl to mazel. Zbožňoval, když jsem ho drbala na zádech, zatímco se vyhříval na slunci na plochých kamenech u přístaviště. „Podrbat, Sue, prosím, prosím." Nehty jsem mu kreslila mapy po jeho širokých rozpálených zádech, na kterých se ještě lesklo pár kapek studené

vody, a on vrněl blahem. Pod svými prsty jsem cítila tlukot jeho srdce.

Luke mi chybí. Strašně moc mi chybí.

Kdyby to Joan věděla, okamžitě by mi zakázala vstup do kostela.

4 •••

„Už je to lepší?“

Susanin hlas se mísil se zvuky domácnosti. Šustění celofánu, hučení ledničky, klepání nože na prkýnku. A také přerývaný dech mladé ženy. Navzdory všemu, co se stalo, se snažila tvářit jakoby nic. To vše mohl Max jednoduše vyčíst z rytmu jejího dechu. Každopádně to všechno slyšel. Zvuky v hlavě se mu utišily, ale stále setrvával v tom milosrdném stavu, který střídá bolest a po němž následuje uzdravení. Malátnému tělu se zdálo, že pluje. Zvuky, které k němu doléhaly, neměly žádnou hierarchii. Vrtačka jako pokaždé svou krutostí vše dokonale zmasakrovala a vydala hlavu napospas všem zvukovým atakům. Bouřka se vzdalovala, ale Max King zatím stále cítí pronikavou bolest, která však nakonec také vymizí. Nepochybně je právě teď ta správná chvíle, kdy by se měl opě-

tovně pokusit o návrat k hudbě, pokusit se ji „znovu zkrotit“. Překvapit ji. Ale neměl na to ani sílu, ani odvahu. A navíc mu v tom s obrovskou vehemencí zabránila Susan, když ho odvedla zpátky do domu jako nějaká ošetřovatelka. Se stejnou urputností, s jakou mu na kuchyňské lince připravuje toast, si zakazuje myslet na to, co se právě stalo.

Max je nemocný. Nemocný.

„Už je to lepší?“ naléhala na něho, aniž by si ale vůbec uvědomila, že se ptá znovu.

„Myslím, že ano,“ odpověděl nakonec Max a otočil hlavou doleva doprava, jako želva, když se položí na sluníčko.

V tom okamžiku se zahlédl v zrcadle v obývacím pokoji a rozesmál se. No jo, jako želva! Zabalený v obrovském khaki plédu vypadal Max jako voják, který se právě vrátil z krvavé řeže. Stále ještě mokré vlasy měl přilepené na hlavě. A na čele mu tančily plameny z kamen, před nimiž už dobrou půlhodinu seděl jako přibitý.

Z horké plotny sálala vůně rozžhaveného železa. Naklonil se k ní, jako by se jí snad chtěl tváří dotknout.

„Spálíte se,“ ozvala se Susan.

Z rozjímání ho vytrhla vůně majonézy rozetřené na opečeném chlebu.

„Nemám hlávkový salát, tak jsem tam dala římský,“ oznámila Susan falešně veselým tónem, když Maxovi servírovala talíř na malý rozkládací stolek s dekorem imitace dřeva.

Pak se mu posadila k nohám, čelem k němu, na starý pestrobarevný taburet, kterému z prasklin ve tvaru střílen vypadávala stébla slámy.

„Tohle přece nemůžete dělat, Maxi…“

„Dobře víte, že jiná možnost není.“

„Je moc velká zima. Mohl byste dostat infarkt…“

„To je možné. Ale když já úplně hořím. Všechno hoří…“

Max mluvil rozvážně, bez emocí, jako by odříkával naučený text. Susan už tyhle odpovědi slyšela stokrát. Ale copak byl její, jejich život něčím jiným než neustálým opakováním jednoho jediného okamžiku?

Pokaždé na něj zaútočily ostré zvuky. A řeka je dokázala umlčet, jako dokáže kyselina rozleptat tělo. Vždycky se třásl zimou před kamny, ztuhlý mrazem a silou zpětného nárazu. A neodmyslitelně k tomu všemu patřil i toast s majonézou a salátem, který mu Susan bezpodmínečně servírovala na talířku s obrázkem Noemovy archy. Další z pozůstatků minulosti: ten talířek kdysi koupil pro Luka v jednom velkém obchoďáku v Torontu. Kluk se před ním zasekl a Max se rozhodl, že koupí do Rockledge rovnou celou sadu. I když byl chlapec pryč, snažil si Max tuhle památku uchovat.

Maxovy zuby pečlivě okousaly všechny čtyři rohy toastu. Čtyřúhelník se měnil v osmiúhelník. Vždycky. Pohromadě musel vše přidržovat výhradně palec s prostředníčkem, jinak by mu nechutnalo. Susaniným úkolem bylo zejména pečlivě opéct plátky chleba. Ale Susan v tom byla zběhlá a toast byl připraven dokonale.

Když viděla, že se Kingovi zase navracejí jeho obvyklé rysy, úlevou se jí na tváři objevil úsměv. Max byl nemocný a ona ho zase jednou znovu vyléčila. Tahle prostá myšlenka ji uspoko-